

Filip Terčelj, žrtev komunizma

Tam, kjer so ga potrebovali

Foto: splet

Filip Terčelj, primorski duhovnik, ki nas kliče k povezovanju vere z narodom in kulturo

Filip Terčelj je bil zaveden primorski duhovnik, rojen leta 1892 v Grivčah na Vipavskem. V času fašizma je deloval med preganjanimi primorskimi Slovenci, nato pa se je leta 1934 zaradi italijanskih pritiskov moral umakniti v Ljubljano. Po koncu druge svetovne vojne so ga v Davči ubili pripadniki KNOJ-a. O njem Primož Krečič, postulator njegovega beatifikacijskega postopka, razmišlja takole:

Morda sem že kdaj razmišljal o Terčeljevi svetosti, vendar nisem znal povedati, kaj je tista očarljivost in moč, ki jo občudujem pri tem svetniškem človeku. Pravzaprav ni bil svetnik po »kopitu« svetnikov, kot so navadno predstavljeni v martirologiju. Ni živel neke »drilaste« duhovnosti, ki bi mu osmodila svobodo in čustva ter iz njega naredila krepostnega robota. Filip Terčelj je bil svetnik v enem kosu in brez olepšave. Tako ga je tudi ljudstvo čutilo vse od kaplanskih let v Škofji Loki, potem naši izseljenci med študijem v Nemčiji, zlasti pa med neutrudnim delom v času italijanske zasedbe na Primorskem, ko je postal duša duhovnega, socialnega, kulturnega in narodnostnega življenja te velike manjšine. Zelo posrečeno je povezal kulturno in socialno delo s temeljitim duhovnim oblikovanjem in narodnostno pripadnostjo. Zato so ga tudi preganjali, zelo veliko je pretrpel, saj so vedeli, da predstavlja dušo tega naroda. Nazadnje se je moral umakniti v Jugoslavijo, v Ljubljano, kjer je poučeval na gimnaziji in skrbel za duhovno oskrbo psihiatričnih bolnikov. Njegovo svetništvo pa se je kazalo v žrtvi, ko je svoje težave in težave ranjenega naroda povezoval s Kristusovo žrtvijo in z njegovim odpuščanjem.

Po značaju je bil mehka, pesniška duša, vendar sta ga vera in duhovnost odprla za živo ljubezen in razdajanje. V sebi je spletel povezavo: Bog, človek, čas in križ kot vstopno mesto. Kaj vse je pritiskalo nanj, teža tlačenege ljudstva pod Italijo, idejne zdrahe v Ljubljani. Malokdo je v tistem času znal živeti brez notranjega in zunanjega nasilja, Terčelj je to zmož, ker mu je bil v trdnosti njegove vere človek bolj pomemben od moči nasilnih ideologij. Znal je sprejeti velike razlike v svojem delu in okolju. Nič mu ni bilo nepomembno, postransko, nikogar ni podcenjeval, čeprav se je znal odločno postaviti za tlačene ljudi in njihovo pravico.

Po končani vojni se je okrog njega spleta vsa tema. Bolan in duševno razbit ni vedel, kam naj gre po prestanem zaporu. Med rojake mu zopet niso pustili. Na povabilo župnika Krašne se je za božične praznike odpravil v hribovski vasi Sorico in Davčo na nekdanji meji z Italijo. Po praznikih so ju partizanski aktivisti ujeli, zasliševali in umorili. Kakršno je bilo njegovo življenje, takšna je bila tudi njegova smrt. Čeprav še niso razvozlane vse podrobnosti tega prijetja in odgovornosti zanj, je očitno, da se je to zgodilo iz sovraštva do vere in duhovništva. Domačini vedo povedati, da sta v tem času molila in postavila smrt, ki sta jo slutila, kot dar za novo življenje.

Filip Terčelj je mučenec, h kateremu se obračam v svojih molitvah in prošnjah. Njegova življenjska pot izraža moč krščanskega življenja v prevratnih letih prve polovice prejšnjega stoletja. Tu je oglejska in marijanska duhovnost nekdanjih misijonarjev, ki ni vezala vere s politično ideologijo; tu je pristna evharistična pobožnost, ki pomirja strasti in daje moč za žive korake ljubezni; tu je občutno bogastvo liturgije in cerkvenega leta. Ta duhovna izkušnja se prepleta s sorodno izkušnjo, ki sem jo odkril pri bratskem ruskem narodu in so jo poimenovali Sveta Sofija. Pri svojem iskanju sinteze na vseh področjih življenja je bil Terčelj dejavno navzoč. Ni se postavljaj v ospredje, znal pa je biti tam, kjer so ga resnično potrebovali. Živel in molil je na slovenski način, prav tako tudi trpel in se veselil.

Ob krizi, ki pritiska z vseh strani, so taka svetniška pričevanja velikega pomena. Spodbujajo namreč k dejanjem pristne vere, k ognju ljubezni in naklonjenosti, k svežini in upanju, ki ga ne moreta streti še tako huda krivica in brezčutnost. Ob Terčelju se moremo naučiti iznajdljive solidarnosti in povezanosti; kliče nas k dejavni povezavi vere z narodom in kulturo, da bi se prečistili v svoji narodni in verski istovetnosti ter šli pogumno naprej v nove čase.

Če je bil Terčelj tako dejaven, odločen in temeljit za časa zemeljskega življenja, je še toliko bolj v svojem nebeškem zagovarjanju in pomoči.

Primož Krečič